

Тема 1.3 Єдина спортивна класифікація України (Лекція - 2 години)

Навчально-виховна мета:

Ознайомити із загальними положеннями єдиної спортивної класифікації України

Вивчити умови присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів, порядок присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів, класифікацію рангів змагань, права та обов'язки спортсменів щодо присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів, порядок вручення, носіння та зберігання нагрудних знаків, посвідчень про спортивні звання та спортивні розряди

Виховувати почуття впевненості у значимості ознайомлення та вивчення єдиної спортивної класифікації України.

Навчальні питання:

1. Загальні положення
2. Спортивні звання та спортивні розряди
3. Умови присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів
4. Порядок присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів
5. Ранги змагань
6. Права та обов'язки спортсменів щодо присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів
7. Порядок вручення, носіння та зберігання нагрудних знаків, посвідчень про спортивні звання та спортивні розряди

Місце: аудиторія

Матеріальне забезпечення: проектор, ноутбук.

Керівництво:

Єдина спортивна класифікація України (далі - ЄСКУ) з видів спорту, що визнані в Україні, є нормативним документом сфери фізичної культури і спорту, який визначає порядок, умови та вимоги, необхідні для присвоєння спортивних звань і спортивних розрядів.

1. Загальні положення

1.1. Мета та завдання

1.1.1. Мета ЄСКУ - сприяння розвитку видів спорту в Україні.

1.1.2. Основними завданнями ЄСКУ є:

- визначення рівня кваліфікації спортсменів та тренерів;
- підвищення спортивної майстерності спортсменів та кваліфікаційного рівня тренерів;
- забезпечення єдиного підходу до присвоєння спортивних звань і спортивних розрядів спортсменам та спортивного звання тренерам;
- нормативно-правове забезпечення розвитку спорту.

1.2. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

Вид спорту - сформований певний різновид змагальної діяльності у спорті, що періодично здійснюється з дотриманням чітко визначених правил та спеціально організованої підготовки до участі у змаганнях.

Командні змагання з виду спорту - змагання, у яких беруть участь два і більше спортсменів (команди, групи, екіпажі, пари тощо), результати яких визначають команду-переможницю.

Зональні змагання - змагання, що проводяться за участю спортсменів не менше двох областей, але не більше десяти та є відбірковими до чемпіонатів та Кубків країни.

Позологія - класифікація і номенклатура хвороб, згідно з якими здійснюється віднесення спортсменів-інвалідів до відповідних груп у залежності від наявних вад.

Офіційні змагання - спортивні змагання, що внесені до календарного плану спортивних змагань центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту,

структурних підрозділів з фізичної культури і спорту місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, фізкультурно-спортивних товариств.

Міжнародні змагання - змагання, які проводяться за участю двох і більше країн.

Правила змагань з виду спорту - нормативний документ, що визначає систему, порядок та умови змагальної діяльності, систему суддівства змагань з виду спорту; затверджуються всеукраїнськими громадськими об'єднаннями з видів спорту за погодженням з центральним органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту.

Ранг змагань - рівень спортивного заходу, що проводиться в Україні або за її межами.

Кваліфікаційні норми та вимоги - показники результатів спортсменів під час офіційних змагань, що відображені у займаних місцях або в одиницях виміру довжини, висоти, ваги, часу, очок, балів, коефіцієнтів тощо.

Розиграш Кубка - спортивне змагання за участю спортсменів, команд, що проводиться, як правило, у декілька етапів.

Спортсмен, спортсмен-інвалід (далі - спортсмен) - фізична особа, яка займається обраним видом (видами) спорту та бере участь у офіційних змаганнях.

Спортивне звання (розряд) - звання, яке визначає відповідний рівень кваліфікації у виді спорту, присвоюється за умови виконання встановлених кваліфікаційних норм та вимог.

Спортивна дисципліна (вправа, вид програми) - невід'ємна складова виду спорту або версії виду спорту, що містить в собі один або декілька різновидів змагальної діяльності спортсменів в межах програми змагань.

Чемпіонат - офіційне змагання серед найсильніших спортсменів, команд за віковими, територіальними або відомчими ознаками, яке проводиться лише один раз на рік за кожною окремою ознакою.

Положення (регламент) про проведення офіційного змагання - документ, що визначає умови, терміни та порядок проведення офіційного змагання, категорію спортсменів, що беруть у них участь, їх стать і вік, кількісний склад команд, інших учасників, фінансове, медико-санітарне забезпечення, заходи безпеки, порядок і термін подачі заявок, умови прийому та забезпечення учасників, у тому числі суддів, порядок нагородження переможців та призерів змагань, порядок подачі протестів і їх розгляду та інші умови, які забезпечують проведення заходу; розробляється та затверджується всеукраїнськими громадськими об'єднаннями з видів спорту за погодженням з центральним органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту.

Календарний план спортивних змагань - документ на відповідний рік, яким визначаються назва змагань, терміни, місце проведення, кількісний склад учасників, організації-учасники та який затверджується керівником центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту, структурного підрозділу з фізичної культури і спорту місцевого органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування.

2. Спортивні звання та спортивні розряди

2.1. В Україні присвоюються такі спортивні звання і спортивні розряди:

Спортивні звання:

- "Заслужений тренер України" (ЗТУ);
- "Заслужений майстер спорту України" (ЗМСУ);
- "Майстер спорту України міжнародного класу" (МСУМК);
- "Гросмейстер України" (ГУ) - для шахів, шашок та Го;
- "Майстер спорту України" (МСУ).

Спортивні розряди:

- "Кандидат у майстри спорту України" (КМСУ);
- I, II, III розряди;
- I, II, III юнацькі розряди.

3. Умови присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів

3.1. Спортивне звання "Заслужений тренер України" присвоюється тренерам, громадянам України за високі особливі заслуги в підготовці висококваліфікованих

спортсменів у індивідуальних або командних видах програми відповідно до умов, визначених у додатку 1.

3.2. Спортивне звання "Заслужений майстер спорту України" присвоюється спортсменам, громадянам України в індивідуальних або командних видах програми з метою відзначення їх особистих заслуг відповідно до умов, визначених у додатку 2.

3.3. Інші спортивні звання та спортивні розряди присвоюються спортсменам, громадянам України після виконання ними кваліфікаційних норм та вимог, які затверджуються для визнаних в Україні видів спорту наказом центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту.

3.4. У разі виконання відповідних кваліфікаційних норм та вимог особами, що не є громадянами України, рішення щодо присвоєння спортивного звання розглядається в кожному випадку окремо спеціальною комісією, створеною центральним органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту та затвердженою відповідним наказом.

3.5. У спортивних іграх кваліфікаційні норми та вимоги вважаються виконаними, якщо учасник команди зіграв не менше ніж 50 % ігор за календарем змагань і брав участь у складі команди, тобто був включений до заявочного листа, стартового протоколу змагань і брав участь у змагальній діяльності.

3.6. Спортивні звання присвоюються спортсменам та тренерам довічно.

Спортивні розряди в індивідуальних видах спорту мають термін дії 2 роки, в ігрових видах спорту - 4 роки. При повторному виконанні кваліфікаційних норм та вимог термін дії розрядів подовжується на зазначений термін.

3.7. Спортивні звання та спортивні розряди присвоюються за умови наявності у складі суддівської колегії:

- **МСУМК** - кількість суддів та їх кваліфікація обумовлюється правилами змагань з виду спорту;

- **МСУ** - 3 судді національної або міжнародної категорії;

- **КМС** - 3 судді не нижче I категорії;

- **I, II розряди** - 3 судді не нижче II категорії;

- **інші спортивні розряди** - 3 судді не нижче III категорії.

4. Порядок присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів

4.1. Спортивні звання присвоює центральний орган виконавчої влади з фізичної культури і спорту відповідним наказом за поданням керівників структурних підрозділів з фізичної культури і спорту Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

4.2. Спортивні розряди "КМСУ", I розряд присвоюють відповідним наказом керівники структурних підрозділів з фізичної культури і спорту Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. У разі потреби дані спортивні розряди можуть присвоювати керівники структурних підрозділів з фізичної культури і спорту місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування.

4.3. II, III спортивні розряди присвоюють керівники структурних підрозділів з фізичної культури і спорту місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування відповідним наказом.

4.4. I, II, III юнацькі спортивні розряди присвоюють спортивні клуби, спортивні школи усіх типів, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, незалежно від підпорядкування та форми власності, інші організації фізкультурно-спортивної спрямованості.

4.5. Перелік документів, необхідних для присвоєння спортивного звання спортсменам:

- подання керівника структурного підрозділу з фізичної культури і спорту Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

- витяг з протоколу відповідних офіційних змагань (для ігрових видів спорту - протоколи змагань, що засвідчують участь спортсмена не менше ніж у 50 % ігор за календарем змагань);

- дві фотокартки (розміром 3x4 см);
- фотокопія першої сторінки паспорта.

Перелік документів, необхідних для присвоєння спортивного звання тренерам:

- подання керівника структурного підрозділу з фізичної культури і спорту Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

- клопотання всеукраїнських громадських об'єднань з видів спорту;
- клопотання керівника структурного підрозділу центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту, до компетенції якого належить вид спорту;

- витяг з протоколів відповідних офіційних змагань;
- довідка, що підтверджує стаж роботи тренера зі спортсменом (виписка з журналу обліку роботи тренера-викладача);

- особиста картка тренера;
- фотокопія першої сторінки паспорта;
- завірена копія диплома (свідоцтва) про вищу або середню спеціальну освіту;
- дві фотокартки (розміром 3x4 см);
- заява спортсмена, що підтверджує термін роботи з ним особистого та першого тренера.

4.6. Перелік документів, необхідних для присвоєння спортивних розрядів, затверджується організаціями, які їх присвоюють.

4.7. Документи на присвоєння спортивного звання подаються не пізніше 3-х місяців, а на присвоєння спортивного розряду - не пізніше 2-х місяців з моменту виконання спортсменами встановлених кваліфікаційних норм та вимог.

4.8. Документи про присвоєння спортивного звання протягом 30 календарних днів розглядаються структурним підрозділом центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту, до компетенції якого належить вид спорту. За результатами розгляду цей структурний підрозділ подає свої висновки та пропозиції до структурного підрозділу з нагородної діяльності центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту, який впродовж 15 календарних днів готує проект наказу про присвоєння спортивних звань та подає його на розгляд керівництва центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту.

Якщо подані документи щодо присвоєння спортивного звання не відповідають вимогам цього Положення, структурний підрозділ центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту, до компетенції якого належить вид спорту, приймає рішення про відмову у присвоєнні звання, яке надсилається до організації, що порушила клопотання.

У разі повторного звернення або заперечень всеукраїнських громадських об'єднань з видів спорту щодо присвоєння спортивних звань порушене питання виноситься на розгляд комісії, що створюється центральним органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту та затверджується відповідним наказом.

4.9. У разі довічної дискваліфікації за порушення антидопінгових правил спортсмен позбавляється спортивного звання наказом центрального органу виконавчої влади з фізичної культури і спорту.

5. Ранги змагань

I ранг - Ігри Олімпіад, зимові Олімпійські Ігри, Паралімпійські Ігри, Дефлімпійські Ігри, Всесвітні Ігри;

II ранг - чемпіонати світу та Європи серед спортсменів усіх вікових груп, розиграші Кубків світу та Європи, Гран-Прі, Всесвітні шахові Олімпіади, Всесвітні Універсиади, інші міжнародні змагання, що включені до календарних планів міжнародних федерацій та федерацій інвалідів з відповідних нозологій;

III ранг - чемпіонати України, розиграші Кубків України, інші офіційні всеукраїнські змагання, що включені до календарного плану спортивних змагань України, крім молодших вікових груп;

IV ранг - чемпіонати України, інші офіційні всеукраїнські змагання серед спортсменів молодших вікових груп, що включені до календарного плану спортивних змагань України;

V ранг - чемпіонати АР Крим, областей, міст Києва, Севастополя, ФСТ і відомств, крім молодших вікових груп, зональні змагання, що включені до календарного плану спортивних змагань;

VI ранг - чемпіонати областей, ФСТ і відомств серед спортсменів молодших вікових груп, чемпіонати міст, районів, спортивних клубів, спортивних шкіл усіх типів, спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю та ін.

6. Права та обов'язки спортсменів щодо присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів

6.1. Спортсмени мають право:

- брати участь у змаганнях згідно з правилами змагань та затвердженим положенням про змагання;

- на присвоєння їм відповідних спортивних звань та спортивних розрядів за умови виконання кваліфікаційних норм та вимог ЄСКУ;

- отримувати документи, що засвідчують присвоєння або виконання спортивних звань і спортивних розрядів.

6.2. Спортсмени зобов'язані:

- дотримуватись вимог чинного законодавства, Олімпійської, Паралімпійської Хартій, Правил та Положень міжнародного Дефлімпійського Комітету та правил і регламенту змагань міжнародних федерацій та всеукраїнських громадських об'єднань з видів спорту, загальних положень спортивної етики у стосунках із судьями, обслуговуючим персоналом, іншими учасниками змагань, глядачами;

- вести і пропагувати особистим прикладом здоровий спосіб життя;

- дотримуватись антидопінгових правил.

7. Порядок вручення, носіння та зберігання нагрудних знаків, посвідчень про спортивні звання та спортивні розряди

7.1. Особам, яким присвоєно спортивне звання, вручаються посвідчення та нагрудний значок зразків, встановлених центральним органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту. Вручення посвідчень та відповідних нагрудних значків ЗТУ, ЗМСУ, МСУМК, МСУ, ГУ здійснюється центральним органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту. Порядок вручення нагрудних значків та посвідчень про спортивні розряди визначається організаціями, які їх присвоюють

7.2. Нагрудні значки носять на грудях з лівого боку.

7.3. Особи, яким присвоєні спортивні звання та спортивні розряди, зобов'язані дбайливо ставитись до збереження нагрудних значків і посвідчень. У разі їх втрати відповідний орган виконавчої влади та місцевого самоврядування, інші уповноважені заклади з фізичної культури і спорту розглядають клопотання спортсменів, тренерів і приймають рішення щодо видачі дублікату посвідчення або довідки.